

Mitteleuropa în epoca revoluției de la 1848

Felician SUCIU

Ideea de Europa are o vechime de 28 de secole și a început cu Hessoid, însă a continuat și încă continuă. Sensurile conceptului de Europa au fost multiple: Europa geografică, Europa ca civilizație, Europa unității politice sub forme diferite¹.

Construcția unei Europe unite s-a dovedit a fi realizată sub „cupola” creștinătății – „Republica Christiana”. Prin forța armelor au încercat Carol cel Mare, Napoleon Bonaparte și Hitler; ca o altă posibilitate de unificare europeană era concepută prin recunoașterea de către statele suverane a unui „drept public european”, al tratatelor care să asigure echilibrul european.

Ca Europă unită prin consimțământul reciproc, a fost gândită în diverse variante de-a lungul secolelor de personalități marcante precum: Dante, regele Podiebrand al Boemiei, Henric IV, Abatele Saint-Pierre, Napoleon I și Napoleon III, Giuseppe Mazzini, Victor Hugo, Paul Valery, José Ortega y Gasset, R. Coudenhove-Kalergi, Aristide Briand și creatorii integrării europene Jean Monnet și Robert Schuman, Charles de Gaulle, Jaques Delors, Altiero Spinelle, Helmut Kohl².

„Opiniile exprimate – aparținând istoricilor, geografilor, filosofilor, politicienilor, ziaristilor, sociologilor etc. – sunt extrem de diverse și, în mod firesc, contradictorii”³.

„O istorie în filigran, în care desenul «evenimentelor» e dublat de unul mai greu sesizabil, compus din idei, atitudini, mentalități. Sunt desene complementare ce implică o dublă lectură a istoriei”⁴.

Cu atât mai dificil de realizat este o definire a națiunii istorice și geopolitice de Mitteleuropa care nu corespunde unei realități geografice care să poată fi clar definită. Un eseist german chiar afirma: „În mica mea bibliotecă mitteleuropeană, pot să găsesc argumente pentru a exclude din acest spațiu Noul-Brandenburg, la fel ca și Ucraina și Macedonia. Dar găsesc și argumente pentru a include Noul-Brandenburg și Scopje, în Mitteleuropa. Imprecizia și fluctuația contururilor fac parte integrantă din utopie (...)”.

Istoricul maghiar Péter Háy spunea: „Mitteleuropa nu se poate defini decât în raport cu estul și cu vestul și în funcție de relația pe care o întrețin aceste două extremități ale continentului”⁵.

Concepția despre Mitteleuropa care include sau exclude Brandenburgul sau teritoriile slave din sud nu are nimic în comun cu cealaltă genealogie a „Europei de mijloc”, referitoare la spațiul dunărean. Pentru Metternich de pildă, Reich-ul ideal includea nordul Italiei, teritoriile istorice ale Casei de Habsburg și Confederația germanică. Mitteleuropa lui Metternich, așa cum făcea Heinrich von Srbik, trebuie precizat că este vorba în esență de o idee modestă despre Europa Centrală de influență germanică. Dacă Mitteleuropa ca termen ce desemnează Europa de mijloc, apare în vocabularul uzual german către 1914 (discuția asupra scopurilor războiului și asupra tezelor lui Friedrich Neumann), alți termeni care desemnează același lucru ar fi Zwischenuropa, Europa intermediară, apare cam în același timp, însă nu va dura. „Mitteleuropa” rămâne

¹ Denis de Rougemont, *Vingt-huit siècles d'Europe*, Paris, 1961; Bernard Vovenne, *Histoire de l'idée européenne*, Paris, 1964; Vasile Vese și Adrian Ivan, *Istoria integrării europene*, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001

² Simion Costea, *Istoria integrării europene : pentru uzul studenților*, Târgu-Mureș, Editura Universității Petru Maior, 2005, p. 4.

³ Gheorghe Iacob, *Noi și Europa – o perspectivă istorică*, din volumul *Noi și Europa* coordonat de Adrian Neculau, Iași, Editura Polirom, 2002, p. 45.

⁴ Alexandru Zub, prefață la *Istoria națiunilor și a naționalismului în Europa*, de Guy Hermet, Iași, Institutul European, 1997, p. 5.

⁵ Michal Rutschky, *Mitteleuropa, eune kurzfristige Utopie*, în *Merkur*, nr. 516, martie, 1922, p. 183-199.

marcat de ideologia pangermanistă care, în 1938 avea să ducă la Anschluss-ul Austriei, inspirând în aceeași epocă teoria spațiului vital german și a expansiunii naturale spre răsărit și spre Rusia. De aici dezgustul multor istorici și intelectuali germani care preferă termenul neutru de Ostmitteleuropa, iar austriecii dornici să se delimiteze de orice conotație „pangermanistă” utilizează cuvântul Zentraleuropa, iar francezilor ideea de Mitteleuropa le inspiră teamă și neîncredere, exprimate de Joseph Rovin când scria „Wer Mitteleuropa predigt wil Europa entwerden zerstören oder verhindern”.

Friedrich Neumann încercând să facă genealogia istorică a ideii germanice de Europă Centrală, s-a întors în timp la primele populări spre est (Ostsiedlung), la Sfântul Imperiu roman germanic, la monarhia habsburgică și la rivalitatea austro-prusacă din secolele al XVIII-lea și al XIX-lea. Neumann acreditează o continuitate prestigioasă care depășea cu mult dezvoltările recente ale imperialismului pangermanist impunând accepțiunea de „Mitteleuropa”. După el, orice discuție asupra Europei Centrale trebuie vrând-nevrând să revină la Mitteleuropa – Buch din 1915.

Se poate concluziona că ansamblul geopolitic al Mitteleuropei dobândește în fiecare epocă o extensiune și o semnificație deosebite.

Studiul noțiunii de Mitteleuropa conduce la o „crizologie” a conjuncturilor europene în care se găsesc relansate întrebările asupra contururilor frontierelor și centrului Europei: Revoluția franceză, 1848, 1866-1871, 1914-1919 etc.

În „Mitteleuropa” se găsește inclusă ideea de Mitte, centru, mijloc. A afirma că lumea germanică face parte din Europa Centrală, înseamnă adesea a sugera că ea constituie mijlocul Europei: reprezentarea narcisistă a unui teritoriu național care ar fi centrul continentului, punct de contact între vest (civilizația franceză și engleză) și est (Rusia), chemat să-și apere identitatea împotriva extremelor.

Pot fi distinse două accepțiuni sensibil diferite ale cuvântului „Mitteleuropa”. Una trimite direct la tradiția recentă a pangermanului și-și găsește sursele principale în discuția asupra scopurilor războiului, în preajma anului 1914. Cealaltă reia o tradiție mai veche, cea a Sfântului Imperiu roman germanic; în această accepție, Mitteleuropa se prezintă ca un proiect, ca un mit, sau ca o utopie de armonie restaurată în Europa Centrală. Ceea ce le leagă este seva lor ce se trage dintr-un „mecanism” al poporului german, prezentat ca fiind singurul capabil să aducă ordinea în haosul naționalităților.

Ryszard Pomian face o distincție între Europa bizantină și Europa Centrală: „Această frontieră religioasă și culturală desparte popoarele de religie greco-ortodoxă (ruși, bieloruși, ucranieni, români, sârbi, macedonieni, bulgari, greci), de popoarele de religie catolică și protestantă. Istoria comună („europeană”) a fiecăruia dintre aceste două grupuri de popoare își are propria cronologie. Instituția universitară, de exemplu, se răspândește în Europa occidentală și în Europa Centrală începând din secolul al XI-lea, iar în lumea rusă, abia în secolul al XVIII-lea. De asemenea, istoria artei cunoaște de o parte și de alta a acestei „frontiere” între Europa Centrală și Europa bizantină o evoluție separată. Odată ce s-a constatat importanța acestei delimitări și tulburătoarea ei permanentă până la evenimentele de astăzi din ex-Iugoslavia (între Slovenia și Croația, pe de o parte și sârbi, pe de altă parte, se reconstituie o zonă de frontieră ancestrală între cele două Europe), trebuie să ne ferim să invocăm această frontieră ca pe o justificare a unui „război sfânt” (rusofob sau antisărbesc) al unei Europe împotriva celeilalte”⁶.

Marea mișcare de creștinare și colonizare a teritoriilor din zona central-estică europeană, începând cu secolul al XII-lea și până la sfârșitul secolului al XIV-lea, marchează începutul constituirii unei a „treia Europe”, zonă de contact între Europa de vest și Europa slavă: primul val a atins Elba, Holstein, precum și Mäsen și Austria; în sec. al XIII-lea colonizarea se întinde în Mecklenburg și Pomerania, în Brandenburg, Boemia, Sudeți, Ungaria, Silezia și Polonia; în sec. al XIV-lea ea atinge regiunea Carpaților și țările baltice.

Chiar dacă Prusia nu făcea parte din Sfântul Imperiu, ea se considera o extindere a sa spre nord-est. Totuși nu ar trebui să considerăm ansamblul marii mișcări de creștinare și colonizare (Ostsiedlung) ca fiind rezultatul unui scop politic, al unei acțiuni de cucerire în serviciul expansiunii Reich-ului.

În ansamblu, Ostsiedlung a reprezentat mai ales o mutație demografică, economică și socială, introducerea tehnicilor agricole și a modelelor de urbanizare, a instituțiilor și sistemelor juridice – și nu expansiunea unui stat național german (noțiune fundamental anacronică).

⁶ Jacques Le Ridier, *Mitteleuropa*, Iași, Polirom, 1997, p. 23-24.

Ostsiedlung-ul, judecățile de valoare asupra acestuia de fapt, ocupă un loc important în istoriografiile naționale ale sec. al XIX-lea: în timp ce panslaviștii condamnă acest proces istoric drept imperialist și – în sensul modern – colonizator, istoria națională germană exaltă înaltul fapt de Kultur germanică.

Incontestabil însă, Ostsiedlung-ul medieval constituie baza istorică a Mitteleuropei. La capătul acestui proces, centrul de gravitație al Sfântului Imperiu s-a deplasat spre est.

În secolul al XIX-lea sentimentul identității naționale a popoarelor slave intră direct în conflict cu imperiile central-europene. Polonezii, victime ale împărțirilor succesive între imperiile rus, german și austro-ungar, slavii din Boemia, Moravia și Slovacia, divizați în provincii germane, austriece („cisleithaniene”) sau ungurești („transleithaniene”) consideră populația germanică stabilită pe teritoriul lor istoric ca fiind străină și legată de puterea „colonială”.

Sfântul Imperiu a jucat un rol important, mai ales în salvarea echilibrelor europene. Această politică cunoaște apogeul în sistemul lui Metternich, în sec. al XIX-lea, dar se constată că principiile inspiratoare ale Congresului de la Viena se înscriu în linia dreaptă a Sfântului Imperiu.

În scrierile sale din 1800, Schlegel confirmă o opțiune care poate fi apreciată ca „central europeană” împotriva opțiunii occidentale. Încă din această epocă, începuturile unei ideologii a Mitteleuropei sunt deja impregnate de o anumită animozitate împotriva modernității franceze.

Două curente ale noii ideologii a Reich-ului se înfruntă în 1848 în Paulskirche. Unii vor să recupereze această ideologie pentru a o pune în slujba naționalismului prusac. Alții înțeleg să rămână credincioși „mari-germane” universaliste a Habsburgilor. Diferendul s-a prelungit pe toată perioada Gründerzeit, care precedă fondarea celui de-al doilea Reich de către Bismark. El se exprimă spectaculos în polemica dintre Heinrich von Sybel – istoric al Prusiei – și Julius Ficker – apărător al tradiției Sfântului Imperiu.

Pentru unii, pentru Sybel sau pentru Treitschke, cauza unificării Germaniei sub conducerea statului național prusac este pusă în pericol dacă este confundată cu ideologia Sfântului Imperiu. Pentru alții, pentru Ficker, Edmund Jörg, Onno Klopp, Constantin Frantz, naționalismul prusac este incompatibil cu tradiția reich-ului germanic. După contrarevoluția din 1848-1849, Confederația germanică este menținută; această structură creată de Metternich va deveni miza principală a rivalității austro-prusace. Ea pare la început capabilă să-și impună autoritatea regelui Prusiei care, după retragerea de la Olmutz – 28 noiembrie 1849 – acceptă condiții austriece. Dar în august 1863, cu ocazia „dieteii prinților” convocată de Austria la Frankfurt, pentru a impune un ansamblu de reforme destinate să fortifice confederația germanică, Bismark – devenit cancelar 1862 – obține de la regele Prusiei promisiunea de a refuza invitația austriacă. Acum calea este deschisă pentru kleindeutsche Lösung, opțiunea „mic-germană” care conduce la proclamarea în 18 ianuarie 1871, la Versailles, a (celui de-al doilea) Reich german dominat de Prusia. Această proclamare ce face din regele Prusiei împăratul germanilor își împrumută formele din tradiția Sfântului Imperiu, chiar dacă ceremonialul catolic habsburgic trebuie să fie considerabil modificat pentru a conveni noului Kaizer protestant. Această proclamare a „celui de-al doilea Reich” marchează totodată moartea Sfântului Imperiu roman germanic.

După 1871 Treitschke vorbește despre un „Reich prusac de națiune germană”. Însuși Bismark evocă ideea unui „Imperiu evanghelic” reluând vechea luptă, a Germaniei împotriva Romei: de la Arminius la Luther este sugerată de o vertiginoasă continuitate „națională”.

Istoricismul prusac, în operele de istoriografie națională și în arta oficială, brodează pe această temă a continuității de la împărații Staufen la Wilhelm I. Norddeutscher Bund și Zollverein-ul fac obiectul unei reinterpretări care le prezintă ca fiind începuturile renașterii unui Reich ce ar fi revitalizat fostul Sfânt Imperiu.

La finele sec. al XIX-lea, confuzia și manipulările propagandistice au încălcat complet noțiunea de Reich.

În Mitteleuropa – opera din 1915 a lui Friedrich Neumann – autorul se face ecoul acestei teme dominante a istoriografiei naționale germane care legitimează reînțemeierea Reich-ului de către Bismarck, prezentând-o ca fiind restaurarea fostului Reich, cel al Carolingienilor, al Ottonienilor, al dinastiei Hohenstaufen.

Simultan cu Neumann, scriitorul Hugo von Hofmannstahl printr-o serie de articole și conferințe, face o apologie a ideii de Reich germanic cu tendințele federatoare asupra popoarelor din spațiul dunărean. Pentru Hofmannstahl, monarhia habsburgică este moștenirea directă a Sfântului Imperiu roman germanic și chiar, prin legăturile sale cu Italia și Mediterana, a Imperiului roman. Austro-Ungaria joacă rolul unei Europe de mijloc, zid de apărare împotriva Rusiei (pe care revoluția leninistă este pe cale de a o face și mai amenințătoare), punte între Est și Vest. Fondat pe sinteza și compromisul (Ausgleich) între lumea latino-germanică și lumea

slavă, ideea austriacă a fost uitată de europeni între 1848 și 1914. Hofmannstahl amintește „ideile austriece” în esența lor (concilierea), sinteza, atenuarea contrastelor și în încheierea articolului afirmă că „Această Europă care dorește să se recompună are nevoie de o Austrie (...) pentru a integra estul polimorf. Mitteleuropa este o noțiune pragmatică și conjuncturală, dar la cel mai înalt nivel, Austria este indispensabilă Europei”.

Guy Hermet⁷ circumscrie istoric și geopolitic Europa, pentru a defini Estul prin imperium și Vestul printr-o feudalitate capabilă să nască particularisme generatoare apoi de națiuni. Estul a rămas *grosso modo* conservator, fie că era dominat de otomani sau de ruși, în timp ce Vestul a pus la lucru elementele mai dinamice de schimbare (urbanism, burghezie, instituții formative etc.), iar Europa Centrală s-a definit, în timp, ca un mixtum enigmatic, fluctuant, în continuă metamorfoză. Dacă Vestul a produs preeminent tipul contractual de națiune, Centrul a stimulat un tip etno-cultural de care se leagă generic atâtea convulsii din ultimele două secole.

După Marea Revoluție din Franța anului 1789, așadar ideea unei Europe unite a fost constant urmărită, dar acum era epoca în care națiunile și naționalismele domină scena istoriei, iar varianta dorită în cadrul european era cea a confederalismului.

În privința Principatelor române, sunt identificate primele tendințe de solidarizare cu mișcările de eliberare a numeroaselor comunități etnice din Europa central-răsăriteană încă din lunile martie – iunie 1848. „Europenismul românilor se explică prin legăturile elitelor lor cu cultura și civilizația, dar și cu ideile social-politice ale Occidentului, prin filieră germană pentru aceia din Imperiul habsburgic și filiera franceză pentru munteni și moldoveni (parțial și germană)”.

Consulul englez de la Iași, Sam Gardner, în martie 1848 sublinia: „Numeroase familii importante de boieri și-au trimis copiii să studieze la Paris și în seminariile din Germania, iar în multe cazuri au vegheat personal la desăvârșirea educației acestora. Acesta a fost un mijloc foarte bun de propagare a ideilor care circulă în țările occidentale, iar moldovenii se consideră astfel legați de celelalte state europene prin cunoștințele căpătate și educație”.

Se remarcă, tot în martie 1848, că Moldova era „singura” țară din Est care eliminase din legislație distincțiile de origine și de credință religioasă, iar prin decizia domnitorului M. Sturdza prin care-i viza pe evreii în număr mare în Moldova, le cerea să se îmbrace „à l'Européenne”.

Rusia care domina absolut Europa răsăriteană și de sud-est, se simțea amenințată „de această avalanșă care trece prin Europa” după cum făcea cunoscut Pavel Kisseleff, iar țarul era hotărât să apere Principatele Române de „ciurma care bântuie Europa și pare a o duce la o disoluție totală”⁸.

Spre deosebire de autoritățile de la Viena care mențineau dezideratul confederativ cel mult la stadiul de dezbateri în opinia publică, guvernul maghiar avea în vedere o acțiune politică concretă. Concepuse astfel, în jurul Ungariei, o confederație cu principatele dunărene, în primul rând cu Moldova și Țara Românească, dar și cu Serbia, având ca punct de sprijin Franța. Planurile confederative româno-maghiare fuseseră concepute de bănățenii din jurul lui Eftimie Murgu care primise asigurări de la miniștrii maghiari că în cazul unei invazii în Principate, ungurii vor trimite o „armată civică” (de voluntari) de 130000 de oameni, în fapt români din Ungaria, Banat și Transilvania.

O confederație balcanică sub forma unei republici slave era preconizată de La Réforme la 16 mai 1848. Ea ar fi trebuit să-i cuprindă pe iliri, dalmați, croați, bosniaci, bulgari etc., cărora să li se adauge românii din Țara Românească, Moldova, Basarabia, Banat și Bucovina¹⁰.

Evenimentele de la București din a doua jumătate a lunii iunie 1848, datorită uneltirilor boierilor reacționari susținuți de Rusia dar și slăbiciunii conducerii revoluției, guvernul provizoriu a fost zdruncinat. După reinstalarea la putere, a reluat acțiunea de afirmare ca o parte a națiunilor europene, și cerea ca în folosul Europei liberal-democrate și al umanității, guvernul francez să ia Principatele Române sub protecția lui. Sentimentul solidarității cu națiunile europene era cultivat de autoritățile revoluționare inclusiv pe treptele de jos ale societății.

⁷ Alexandru Zub, prefața la *Istoria Națiunilor și a Naționalismelor în Europa*, de Guy Hermet, Iași, Institutul European, 1997, p. 6.

⁸ Apostol Stan și Grigore Ploșteanu, *Utopia confederalismului pașoptist între vis și realitate*, Editura Vestala, București, 2001, p. 18.

⁹ *Ibidem*, p. 21.

¹⁰ *Ibidem*, p. 42.

Consulul francez Duelos, în nota despre mișcările politice din monarhia habsburgică, constata că națiunile de aici erau animate de ideea constituirii în entități distincte și separate. Aceasta se datora pe de o parte acestora și autorităților maghiare pe de alta, o antipatie generată de exclusivismul naționalist maghiar care dorea reconstituirea Ungariei pe baze istorice în contradicție cu principiul naționalităților. Același consul constata că boierii și intelectualii reformiști se interesau cu cine să se asocieze pentru a scăpa de Rusia? Cu ungurii sau cu slavii? Toți însă erau hotărâți să se plaseze sub sceptrul Austriei, atitudine dictată de conjunctură. Totuși Vienei îi convenea. La 16 august 1848, "Poporul suveran" combătea naționalismul extremist și războiul extremist pe care autoritățile maghiare îl purtau cu naționalitățile iar „România, protectată de toată Europa, va să fie amică vecinilor săi, amică justă și fidelă”¹¹.

Austria era așadar chemată să-și extindă influența în Principate, deci o integrare în sfera de interese austro-germane era dorită, dar și smulgerea lor de sub dominația absolută a Rusiei, ceea ce în ziarele vremii era considerat ca un obiectiv indispensabil pentru combaterea panslavismului.

Autoritățile de la București însă, au fost private de sprijinul occidental, care fusese doar clamat prin ziare, dar înșelate și de Poartă, au făcut ca la finele lunii august și începutul lunii septembrie 1848, amenințate de dubla intervenție militară turco-rusă, autoritățile bucureștene mai sperau în ajutorul Ungariei și Transilvaniei.

Diplomații trimiși în Occident erau sfătuiți să se întoarcă la Pesta. Era necesară asocierea cu maghiarii și slavii din Austria împotriva rușilor. Gândurile lui Ion Ghica însă se dovedeau a fi dorințe și nu realități, ceea ce a făcut ca, potrivit consulului general al Rusiei la Galați, K. Kotzebue, într-una din informațiile din septembrie 1848 să spună că Transilvania nu era un pericol pentru invazia turco-rusă în Țara Românească, și dimpotrivă, datorită răscoalei românilor din Transilvania, Kossuth conducea „barca către abisul care trebuie să-l înghită”.

Septembrie 1848 – martie 1849 – Confederarea cu Austria

Speranțele Bucureștiului de alianță confederativă cu Ungaria a fost năruită din 13 septembrie 1848, când puterea protectoare impunea Turciei dubla ocupare a Principatelor care erau desprinse de legăturile avute cu diverse națiuni din zona central-europeană. Rusia urmărea în felul acesta nu doar restaurarea dominației ei absolute în Principate, ci și realizarea unui "cordon sanitar" la frontiera acestora cu Ungaria și Transilvania.

A. G. Golescu îi prezentase ministrului de Externe al Franței, Bastide, situația țării lui prin prisma „chestiunii Orientului și a consolidării principiului democratic” pentru a putea fi realizat „echilibrul european” în partea orientală a continentului. Neobținând nici un ajutor contra Rusiei, l-a constrâns pe ministrul de Externe francez să-și exprime atașamentul față de principiile următoare: recunoașterea dreptului la viață independentă pentru toate naționalitățile promițând sprijin în realizarea obiectivelor care trebuiau armonizate cu interesele dinastiilor. Punerea tinereilor naționalități din Europa orientală sub dreptul public al Europei și o activitate susținută pentru organizarea unei Confederații a Orientului printr-o intervenție oficială sau oficioasă ce țintea atenuarea diferendelor dintre maghiari, români, croați și cehi. Ca bază și punct de plecare pentru confederație, imperiile Austriei și Turciei amenințate și ele de Rusia, constrângând Turcia să o asocieze, ocupând Moldova și Țara Românească, a determinat un val de emigrări din ultima spre Transilvania. Însă imaginata confederație austriacă era periclitată de Ungaria, care avea o populație de 14 milioane de locuitori din care mai puțin de 5 milioane erau unguri, însă prin intoleranța guvernului și naționalismului său, devenise un teatru militar. Începând din octombrie războiul începuse chiar și în Transilvania, periclitanând și mai mult planul strategic de a combate împreună – de Principate și Ungaria – a agresivității Rusiei.

În perioada 2-12 iunie 1848, la Praga se derula un congres al slavilor din monarhia habsburgică ce adopta o hotărâre de transformare a Austriei într-o federație de națiuni egal îndreptățite – după exemplul elvețian – dar fără un principiu ordonator: al naționalităților sau al dreptului istoric, născându-se astfel curentul politic numit al austro-slavismului, împărțit de cehi, moravi, croați, sârbi și sloveni.

Conducătorii revoluției din Țara Românească au fost fascinați de perspectiva reconstituirii democrat-confederative a Europei Centrale, căutând la Frankfurt un ajutor în lupta lor împotriva agresivității Rusiei. În urma mai cu seamă a ocupării Principalelor în toamna anului 1848 de către turci și ruși, speranțele erau îndreptate nu doar spre Franța și Marea Britanie, ci mai ales spre Germania. Speranța în Germania aparținea lui Ioan Maiorescu care credea că va fi o conferință privitoare la soarta Italiei, iar locul de desfășurare să fie la Frankfurt sau la Münster.

¹¹ *Ibidem*, p. 63.

Insistența cu care exilații din Țara Românească pledau pe lângă conaționalii lor de peste Carpați pentru confederarea cu Austria, le-a atras expulzarea lor, dar avea un orizont dacoroman.

La Viena însă, începând cu octombrie 1848, puterea fusese dobândită de forțele centralist-conservatoare care dovedeau ostilitate față de principiul naționalităților.

Generalul Schwarzenberg prin atitudinea sa a „răspuns” conceptului de Austrie confederată prin hotărârea ca imperiul să rămână un stat unificat, concedând diferitelor naționalități o anumită autonomie locală, dar care ar fi rezervat administrației germane un primat incontestabil. Refuza să recunoască pe viitor națiuni ca atare, ci doar teritorii pe care trăiau anumite grupuri etnice. Își propunea un stat cu 70 milioane de locuitori conduși de la Viena, dublat de o uniune vamală care ar fi constituit centrul de gravitație pentru conținutul european. Această poziție era răspunsul pentru cercurile imperiale la excluderea Austriei din Confederația germană la 13 ianuarie 1849.

Guvernul Schwarzenberg, în martie 1849 a ordonat ocuparea și evacuarea Parlamentului care elaborase și adoptase acel act constituțional ce ar fi transformat Austria într-un stat cu o structură instituțional-politică similară aceleia americane.

Revendicarea de entitate statală distinctă într-o confederație austriacă de națiuni libere contrazicerea planurilor guvernamentale recente de remodelare a monarhiei. Cabinetul imperial, analizând solicitările românilor, hotăra că este inadmisibilă o entitate românească alcătuită din Transilvania, o parte a Ungariei și Bucovina, deoarece țărilor menționate ar trebui dizolvate pentru a fi creată o țară nouă de sine stătătoare a coroanei, „România”. Se dădea posibilitatea să se organizeze totuși „comunități românești de circumscripție și chiar districtuale”.

Cabinetul imperial dăduse speranțe într-o confederație de națiuni libere, iar acum acordau doar frânturi de drepturi identitare¹².

Mitteleuropa de l'époque de la Revolution de 1848 (Résumé)

Mitteleuropa est un concept qui, dès sa apparition, a connu beaucoup des interpretations en ce qui concerne le contenu, qui doit recu une réalité toujours diverse.

Les roumains de l'époque de la Révolution de 1848 ont été en contact avec les idées européennes parmi les élites culturelles nationales, des jeunes étudiants en Occident, par la filière allemande pour ces de l'Empire Habsbourgique et par la filière française et partiellement allemande pour ces des États Roumaines.

¹² *Ibidem*, p. 85-100